

TRESTNOPRÁVNE ASPEKTY DOMÁCEHO NÁSILIA AKO RASTÚCEHO PROBLÉMU SPOLOČNOSTI A PRÁVNE MOŽNOSTI JEHO RIEŠENIA¹

JUDr. Denisa Hamranová, PhD.

Okresná prokuratúra Nové Zámky
denisa.hamranova@genpro.gov.sk

Trestnoprávne aspekty domáceho násilia ako rastúceho problému spoločnosti a právne možnosti jeho riešenia

Autorka v predmetnom vedeckom príspevku analyzuje trestné činy vykazujúce znaky domáceho násilia, pričom zdôrazňuje, že v aplikačnej praxi je mnohokrát náročné právne kvalifikovať takéto konanie páchatel'a z dôvodu absencie exaktnej skutkovej podstaty upravujúcej domáce násilie. V súčasnom právnom poriadku máme upravený trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, avšak uvedená skutková podstata nedostatočným spôsobom reflektuje na konanie vykazujúce znaky domáceho násilia z teoretického hľadiska.

Criminal Aspects of Domestic Violence as a Growing Problem of Society and Legal Possibilities to Solve it

In this scientific paper, the author analyzes crimes showing signs of domestic violence, emphasizing that in application practice it is often difficult to legally qualify such conduct by the offender due to the absence of the exact facts governing domestic violence. In the current legal system, we have regulated the criminal offense of torturing a close and entrusted person pursuant to Section 208 of the Criminal Code, but the above fact does not sufficiently reflect on proceedings showing signs of domestic violence from a theoretical point of view.

¹ Príspevok vznikol s podporou financovania z grantu Agentúry na podporu výskumu a vývoja č. APVV 16-0471. This article was supported by the scientific project APVV 16-0471 of the Slovak Research and Development Agency.

Kriminelle Aspekte des Inland Gewalt als wachsendes Problem der Gesellschaft und rechtliche Möglichkeiten, es zu lösen

In diesem wissenschaftlichen Artikel analysiert der Autor Verbrechen, die Anzeichen von häuslicher Gewalt aufweisen, und betont, dass es in der Anwendungspraxis oft schwierig ist, ein solches Verhalten des Täters rechtlich zu qualifizieren, da die genauen Fakten über häusliche Gewalt fehlen. Im gegenwärtigen Rechtssystem haben wir die Straftat der Folterung einer nahen und anvertrauten Person gemäß § 208 des Strafgesetzbuchs geregelt, aber die obige Tatsache spiegelt Verfahren, die Anzeichen von häuslicher Gewalt zeigen, aus theoretischer Sicht nicht ausreichend wider.

Kľúčové slová: domáce násilie, týranie blízkej a zverenej osoby, blízka osoba, ublíženie na zdraví, zákon o obetiach

Key words: Domestic Violence, Torture of a Close and Trusted Person, Close Person, Personal Injury, Victims of Crime Act

Schlüsselwörter: Häusliche Gewalt, Folter einer nahen und vertrauenswürdigen Person, nahe Person, Personenschaden, Opfersgesetz

Úvod

Problematiku domáceho násilia v súčasnosti radíme v rámci ochrany práv medzi najzávažnejšie problémy, pričom je však nevyhnutné pripomenúť, že jej existencia je v podmienkach Slovenskej republiky už dlhšiu dobu vnímaná ako súkromná záležitosť. Domáce násilie vzniká z mnohých príčin a ide o komplexnú problematiku, na riešení ktorej je nevyhnutné, aby sa podielali viaceré inštitúcie a orgány činné v trestnom konaní. Domáce násilie sa nedotýka len trestnoprávnej sféry, ale ide o multilaterálne prepojenie viacerých oblastí dotýkajúc sa nie len právnej oblasti, ale aj sociálnej.

Vo všetkých oblastiach sveta sa nachádza množstvo organizácií, ktoré sa venujú problematike domáceho násilia, napriek tejto skutočnosti neexistuje jednotná a ustálená definícia. Z môjho pohľadu hlavný problém spočíva v tom, že domáce násilie pojmovovo zasahuje interdisciplinárne do mnohých spoločenských oblastí a kultúr, v dôsledku čoho každá definícia vyplýva z nejednotných názorov o povahe problému. Rovnako je domáce násilie ako jav skúmaný relatívne krátko, v zmysle čoho vládne nejednotnosť v terminológii a v následnej identifikácii.²

² MÁTEL, A. Domáce násilie ako sociálno-patologický jav. In: BARGEL, M., MUHLPACHR, P. et al. *Inkluze versus exkluze – dilemata sociální patologie*. Brno: MSD, 2010. s. 111.

Vo všeobecnej rovine je domáce násilie definované ako sociálne – patologický jav, ktorý je spoločnosťou odsudzovaný a neakceptovateľný. Na základe určitých a presne vyšpecifikovaných kritérií, ktorými ustanovujeme isté formy správania, môžeme domáce násilie zaradiť do sociálnej kategórie. Uvedenými kritériami sú najmä:

- periodickosť porušovania spoločenských noriem v priestore a čase,
- hromadnosť porušovania spoločenských noriem viacerými jedincami,
- potreba zásahu orgánov činných v trestnom konaní,
- divergencia správania jedincov, ktorí porušujú spoločenské normy.³

Odborná literatúra poskytuje rôznorodé typológie domáceho násilia. Už len zo samotného pojmu môžeme domáce násilie klasifikovať podľa druhov a foriem. Na tomto základe medzi najbežnejšieho formy patria fyzické (facky, bitka), psychické (urážky), sexuálne (nútená súlož), sociálne (izolácia od spoločnosti) a ekonomické (znemožnenie prístupu k peniazom) útoky.⁴ Daný výpočet však nie je vyčerpávajúci, a poskytuje nám len všeobecnú predstavu o základných druhoch násilia. Máme za to, že v rámci domáceho násilia sa vo všetkých prípadoch prelínajú jednotlivé druhy, ktorých útoky v nich obsahujúce, môže násilník stupňovať, alebo dokonca za účelom udržania si svojej moci, prichádzať s novými prepracovanejšími metódami. Ďalšou kategóriou, ktorá sa často vyskytuje, je založená na základe vzťahu obete a páchatel'a, pričom rozlišujeme násilie rodičov voči deťom, manžela k manželke a násilie medzi súrodencami. Určitou podmnožinou domáceho násilia rozumieme aj partnerské/intímne násilie zahrňujúce násilie medzi partnermi, druhom a družkou, ako aj násilie zo strany bývalého partnera/manžela.

1. Legislatíva upravujúca možnosti ochrany obetí pred domácim násilím

Domáce násilie nie je ako pojem v právnom poriadku Slovenskej republiky priamo definované a považuje sa za násilie v prípade, keď násilník a obeť sú alebo boli v príbuzenskom vzťahu, resp. žijú v spoločnej domácnosti ako blízke osoby. Ochrana osôb pred domácim násilím je v podmienkach Slovenskej republiky upravená vo viacerých právnych odvetviach a to:

³ ONDREJKOVIČ, P. a kol. *Sociálna patológia*. Veda, 2009. s. 93.

⁴ BODNÁROVÁ, B. FILADELFIOVÁ, J. *Domáce násilie na Slovensku*. Priebežná správa z výskumu. Bratislava: Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny. 2002, s. 18.

a) Trestnoprávna ochrana

Poskytuje ochranu vo forme trestného postihu konaní páchatel'ov vykazujúcich znaky domáceho násilia. Je upravená v zákone číslo 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Trestný zákon**“). Od 1. januára 2018 nadobudol účinnosť zákon číslo 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o obetiach**“). Zákon o obetiach definuje pojmy ako obeť trestného činu, obzvlášť zraniteľná obeť či domáce násilie. Ďalej upravuje práva obetí nezávisle od začatia trestného konania, t. j. najmä právo na odbornú pomoc, vrátane právnej pomoci. Rovnako sa Zákon o obetiach zameriava na úpravu odškodňovania obetí násilných trestných činov, ako aj vytvorenie systému pre poskytovanie odbornej pomoci subjektmi poskytujúcimi pomoc obetiam a ich podporu. V prípade trestného konania, obeť vystupuje v postavení svedka, poškodeného alebo oznamovateľa a jej jednotlivé práva sú upravené zákonom číslo 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Trestný poriadok**“).

b) Občianskoprávna ochrana

Je poskytovaná zákonom číslo 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, a to spôsobom, že v prípade výskytu fyzického alebo psychického násilia alebo hrozby takého násilia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, môže takáto osoba podať návrh na obmedzenie užívacieho práva násilníka k domu alebo bytu, ktorý patrí do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.⁵ Ďalej je to prostredníctvom zákona číslo 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len ako „**CSP**“) upravuje procesnoprávne prostriedky ochrany pred domácim násilím a to využitím podania návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorými môže poškodená osoba dosiahnuť najmä dočasný zákaz vstupu osoby podozrivej z násilia do domu alebo bytu, (ustanovenie § 325 odsek 2 písmeno e) CSP), dočasný zákaz vstupu alebo obmedzený vstup osoby do domu alebo bytu, na pracovisko alebo na iné miesto (ustanovenie § 325 odsek 2 písmeno f) CSP), úplný alebo čiastočný zákaz kontaktovania (ustanovenie § 325

⁵ **Ustanovenie § 146 odsek 2 Občianskeho zákonníka:** *Ak sa z dôvodu fyzického alebo psychického násilia alebo hrozby takého násilia vo vzťahu k manželovi alebo k blízkej osobe, ktorá býva v spoločnom dome alebo byte, stalo ďalšie spolužitie neznesiteľným, môže súd na návrh jedného z manželov obmedziť užívacie právo druhého manžela k domu alebo bytu patriacemu do bezpodielového spoluvlastníctva, prípadne ho z jeho užívania úplne vylúčiť.*

odsek 2 písmeno g) CSP) a zákaz priblíženia (ustanovenie § 325 odsek 2 písmeno h) CSP). Takéto rozhodnutia o neodkladných opatreniach však majú iba dočasný charakter, nakoľko súd neodkladné opatrenia nariaduje len do času, kým sa o veci nerozhodne v riadnom konaní s riadnym dokazovaním.

c) Správnoprávna ochrana

Poskytuje ochranu vo forme priestupkového postihu konaní páchatelov vykazujúcich znaky domáceho násillia menej závažného charakteru (vyhrážky, drobné zranenia, urážky) pričom výsledkom je najmä ukládanie peňažných pokút. V správnom konaní sa takéto protiprávne konania prejednávajú najčastejšie ako priestupky proti občianskemu spolunažívaniu podľa § 49 zákona číslo 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Zákonom o obetiach, ktorý novelizoval Trestný zákon sa malo zabrániť opakovanému posudzovaniu skutkov domáceho násillia ako priestupkov, a to zavedením princípu trestnoprávnej zodpovednosti priestupkovej recidívy, teda opakovaný skutok týrania blízkej a zverejnej osoby v priebehu jedného roka by sa mal posudzovať ako trestný čin, avšak uvedené ustanovenie je v súčasnosti neaplikovateľné.

Z procesného hľadiska uvádzame ešte aj inštitút vykázania podľa § 27a odsek 1 zákona číslo 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov, ktorého podstata tkvie v právomoci policajta vykazať z bytu alebo domu alebo iného priestoru spoločne obývaného s ohrozenou osobou a aj z jeho bezprostredného okolia osobu, u ktorej možno na základe zistených skutočností očakávať útok na život, zdravie, slobodu alebo zvlášť závažný útok na ľudskú dôstojnosť ohrozenej osoby, najmä vzhľadom na predchádzajúce takéto útoky. Neoddeliteľnou súčasťou vykázania zo spoločného obydllia je aj zákaz vstupu vykázanej osobe do spoločného obydllia počas desiatich dní od vykázania.

Cieľom vedeckého príspevku je však poskytnúť hlbšiu analýzu ochrany domáceho násillia v trestnoprávnej oblasti, v dôsledku čoho sa nebudeme podrobne venovať občianskoprávnej a správnoprávnej stránke skúmanej problematiky.

2. Ochrana domáceho násillia z trestnoprávneho hľadiska

Trestné právo kvalifikuje skutky, ktoré môžu vykazovať známky domáceho násillia, ako trestné činy, ktoré sú zaradené z hľadiska objektu do viacerých osobitných hláv tvoriacich osobitnú časť Trestného záko-

na. Zastávame názor, že uvedené trestné činy možno rozdeliť v rámci širšieho a užšieho pohľadu. V rámci širšieho pohľadu sú tu zahrnuté aj také konania páchatel'a, ktoré v rámci prvotného skúmania nevykazujú znaky priameho domáceho násillia, avšak v zmysle vykonania hlbšej analýzy možno z teoretického pohľadu usúdiť, že ide o známky domáceho násillia, nakoľko páchatel' má mocenské postavenie voči obeti, ktorú zneužíva, pričom môže ísť o prípady, že obet' slúži ako nástroj na páchanie iných trestných činov.

Domáce násillie v rámci všeobecného vymedzenia prezentujú nasledovné trestné činy:

- I. hlava Trestného zákona** – *Trestné činy proti životu a zdraviu* – Úkladná vražda (§ 144), Vražda (§ 145), Zabitie (§ 147 – 148), Usmrtenie (§ 149), Nedovolené prerušenie tehotenstva (§ 150 – 153), Účasť na samovražde (§ 154), Ublíženie na zdraví (len podľa §§ 155 a 156).
- II. hlava Trestného zákona** – *Trestné činy proti slobode a ľudskej dôstojnosti* – Obchodovanie s ľuďmi (§ 179), Obmedzenie osobnej slobody (§ 182), Obmedzovanie osobne slobody (§ 183), Obmedzovanie slobody pobytu (§ 184), Vydieranie (§ 189), Znásilnenie (§ 199), Sexuálne násillie (§ 200), Sexuálne zneužívanie (§ 201-202).
- III. hlava Trestného zákona** – *Trestné činy proti rodine a mládeži* – Zanedbanie povinnej výživy (§ 207), Týranie blízkej osoby a zverenej osoby (§ 208).
- IV. hlava Trestného zákona** – *Trestné činy proti iným právam a slobodám* – Nebezpečné vyhrážanie (§ 360), Nebezpečné prenasledovanie (§ 360a), Kupliarstvo (§ 367).

V rámci užšieho vymedzenia skutkov vykazujúcich znaky domáceho násillia zaraďujeme iba trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, znásilnenia podľa § 199 Trestného zákona, sexuálneho násillia podľa § 200 Trestného zákona a sexuálneho zneužívania podľa § 201 Trestného zákona.

Na základe uvedenej kategorizácie možno nadobudnúť dojem, že všetky formy domáceho násillia sú vyjadrené v osobitnej časti Trestného zákona, a to v podobe vyššie uvedených trestných činov, prostredníctvom ktorých je poskytovaná ochrana pred jednotlivými formami domáceho násillia, čo môže navonok vytvárať dojem komplexnej a efektívnej právnej úpravy ochrany pred domácim násillím a jeho následného postihu v aplikáčnej praxi. Situácia na úrovni trestnoprávneho postihovania domáceho násillia a jednotlivých jeho foriem je podstatne komplikovanejšia.

Je potrebné si uvedomiť a logicky zdôvodniť fakt, že Trestný zákon v žiadnej z vyššie uvedených hláv, a ani v hlavách nasledujúcich neob-

sahuje skutkovú podstatu trestného činu domáceho násillia. Je tomu tak z dôvodu rozmanitosti útokov a foriem konaní subsumovateľných pod pojem domáce násillie. V teoretickej rovine by preto nastal problém, do ktorej hlavy osobitnej časti Trestného zákona by mala byť skutková podstata trestného činu domáceho násillia zaradená, keďže sa ňou má poskytovať ochrana nielen životu a zdraviu, osobnej slobode, ľudskej dôstojnosti, ale tiež aj sociálnej a ekonomickej slobode. Navyše, samotné definovanie skutkovej podstaty trestného činu domáceho násillia by bolo veľmi komplikované, a to predovšetkým vzhľadom na jeho objektívnu stránku. Tieto problémy sú nepochybne odrazom absencie univerzálnej a jednotnej definície pojmu domáce násillie na národnej i nadnárodnej úrovni. Zároveň sa však do nich premieta aj skutočnosť, že domáce násillie je komplexom vzťahov, v rámci ktorého koexistujú viaceré subsystemy, ktoré sa môžu v rôznej miere a rôznej intenzite ovplyvňovať.

Aj keď sme vyššie uviedli, že v právnom poriadku Slovenskej republiky absentuje *de facto* trestný čin domáceho násillia, je potrebné upozorniť na tú skutočnosť, že do právneho poriadku zaviedol Zákon o obetiach definíciu pojmu *trestný čin domáceho násillia*, ktorý je podľa dôvodovej správy k Zákonu o obetiach „*nevyhnutne potrebné vymedziť v nadväznosti na nedostatky, na ktoré poukázala aplikačná prax*“⁶. Zákon o obetiach akcentuje na domáce násillie práve v zmysle definície obzvlášť zraniteľnej obeť, ktorou sa podľa § 2 Zákona o obetiach rozumie:

- dieťa; dieťaťom sa rozumie osoba mladšia ako osemnásť rokov, a ak nie je vek osoby známy a existuje dôvod domnievať sa, že je dieťaťom, považuje sa za dieťa, až kým sa nepreukáže opak,
- osoba staršia ako 75 rokov,
- osoba so zdravotným postihnutím,
- obeť trestného činu obchodovania s ľuďmi, **trestného činu týrania blízkej osoby** a zverenej osoby, trestného činu spáchaného organizovanou skupinou, niektorého z trestných činov proti ľudskej dôstojnosti, niektorého z trestných činov terorizmu alebo **trestného činu domáceho násillia**.

V ustanovení § 2 odsek 1 písmeno e) Zákona o obetiach je zadaný pojem trestný čin domáceho násillia ako trestný čin spáchaný násillím alebo hrozbou násillia na príbuznom v priamom rade, osvojiteľovi, osvojencovi, súrodencovi, manželovi, bývalom manželovi, druhovi, bývalom druhovi, rodičovi spoločného dieťaťa alebo inej osobe, ktorá s páchatelom žije alebo žila v spoločnej domácnosti. Uvedená definí-

⁶ Dôvodová správa k Zákonu o obetiach.

cia však značne skomplikovala vyjadrenie domáceho násillia, nakoľko takto vytvorila duplicitu dvoch trestných činov, pričom ide o *ad absurdum* vytýčenie trestného činu domáceho násillia, pretože len Trestný zákon exaktne ustanovuje, ktoré konanie je trestným činom.⁷ Trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby môžeme priamo subsumovať pod domáce násillie, ako príklad môžeme uviesť rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 31. mája 2017, sp. zn. 2T/133/2016, v ktorom vyslovil právny názor, že objektom trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby je ochrana osôb pred tzv. domácim násillím, ktoré však zákon nedefinuje. Vo všeobecnej rovine sa jedná o násillie medzi rodinnými príslušníkmi, blízkymi osobami či jedincami v obdobnom vzťahu, ktorá je determinovaná špecifickosťou takéhoto vzťahu, kedy medzi násillnou osobou a jej obeťou môžu existovať väzby citové, finančné, ďalej plynúce zo zdieľania spoločného obydllia či výchovy potomkov, kedy páchatel' často zneužíva tento súkromný priestor skrytý pred zrakmi ostatných osôb. Obeť domáceho násillia teda vníma ataky násillnej osoby odlišne, než keby násillnou osobou bola osoba cudzia.⁸

V súčasnosti je základná skutková podstata trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 Trestného zákona vymedzená nasledovne:

§ 208

Týranie blízkej osoby a zverenej osoby

- (1) *Kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie*
- a) *bitím, kopaním, údermi, spôsobením rán a popálenín rôzneho druhu, ponižovaním, pohrdavým zaobchádzaním, neustálym sledovaním, vyhrázaním, vyvolávaním strachu alebo stresu, násillnou izoláciou, citovým vydieraním alebo iným správaním, ktoré ohrozuje jej fyzické alebo psychické zdravie alebo obmedzuje jej bezpečnosť,*
 - b) *bezodôvodným odopieraním stravy, oddychu alebo spánku alebo odopieraním nevyhnutnej osobnej starostlivosti, ošatenia, hygieny, zdravotnej starostlivosti, bývania, výchovy alebo vzdelávania,*
 - c) *nútením k žobrote alebo k opakovanému vykonávaniu činnosti vyžadujúcej jej neúmernú fyzickú záťaž alebo psychickú záťaž vzhľadom na jej vek alebo zdravotný stav alebo spôsobilej poškodiť jej zdravie,*

⁷ K tomu bližšie pozri HAMRANOVÁ, D. Trestný čin domáceho násillia v zmysle nového Zákona o obetiach trestných činov. In: *Ústavnoprávne, zákonné a kriminologické atribúty o obetiach trestných činov. Bratislavské právnické fórum 2018: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta, 2018. s. 73.

⁸ Rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 31. mája 2017, sp. zn. 2T/133/2016.

- d) vystavovaním vplyvu látok spôsobilých poškodiť jej zdravie, alebo
e) neodôvodneným obmedzovaním v prístupe k majetku, ktorý má právo užívať,

potrestá sa odňatím slobody na tri roky až osem rokov.

Uvedená skutková podstata bola novelizovaná zákonom číslo 397/2015 Z. z., ktorým sa na účely Trestného zákona ustanovuje zoznam látok s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „**Zákon č. 397/2015 Z. z.**“), ktorý s účinnosťou od 1. januára 2016 zaviedol významnú zmenu objektívnej stránky v zmysle „*Kto blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, **spôsobí fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie...***“.

Na priblíženie danej problematiky uvádzame, že pôvodná skutková podstata trestného činu týrania zverenej osoby podľa § 215 zákona číslo 40/1964 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (teraz ako ustanovenie § 208 Trestného zákona) bola vymedzená ako „*Kto týra osobu, ktorá je v jeho starostlivosti alebo vo výchove, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky*“. Z predmetného ustanovenia vyplývalo, že objektívna stránka bola vymedzená veľmi striktné, a to len konaním, ktoré zákonodarca vymedzil ako týranie s absenciou jednotlivých foriem, ako je tomu v súčasnosti. Rovnako poškodenou osobou, na ktorej sa páchatel dopúšťal takéhoto konania, bola len zverená osoba. Pôvodná skutková podstata trestného činu týrania zverenej osoby upravenej v § 215 bola novelou Trestného zákona účinnou od 1. septembra 1999⁹ rozšírená aj o týranie blízkej osoby a bolo možné ju považovať „*za jeden z prvých krokov k riešeniu závažného celospoločenského problému týrania žien a páchania násilia na ženách*“¹⁰. Bola to reakcia na požiadavku medzinárodných organizácií o rozšírenie trestnoprávnej ochrany pred tzv. domácim násilím aj voči ženám.¹¹ Danou novelou zákonodarca rovnako rozšíril objektívnu stránku v jednotlivých formách týrania.

⁹ Zákon číslo 183/1999 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov a ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 249/1994 Z. z. o boji proti legalizácii príjmov z najzávažnejších, najmä organizovaných foriem trestnej činnosti a o zmenách niektorých ďalších zákonov v znení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 58/1996 Z. z.

¹⁰ BÚTOROVÁ, Z., FILADELFIOVÁ, J. *Násilie páchané na ženách ako problém verejnej politiky*. Bratislava, 2005, s. 39.

¹¹ MAŠLANYOVÁ, D. a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná a osobitná časť*. Plzeň: Aleš Čenek, 2011. 320 s. 132.

Trestný zákon účinný do 31. decembra 2015 vymedzoval skutkovú podstatu trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby v § 208 odsek 1, ktorá sa systematicky zaraďuje do III. hlavy s názvom „Trestné činy proti rodine a mládeži“ nasledovne: „*Kto **týra** blízku osobu alebo osobu, ktorá je v jeho starostlivosti alebo výchove, **spôsobujúc jej fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie**...*“. Následne boli v § 208 odsek 1 Trestného zákona taxatívne vymenované spôsoby týrania, ktoré zostali nezmenené aj po novele z roku 2016.

Uvedená objektívna stránka základnej skutkovej podstaty sa skladala z dvoch častí, ktoré museli byť kumulatívne naplnené. Prvá časť spočívala v konaní páchatel'a, ktorým **týral** blízku, alebo zverenú osobu, **spôsobujúc jej fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie**. Druhá časť bola definovaná **uvedenými formami konania**. Týranie je definované v zmysle judikatúry ako „*také zlé nakladanie so zverenou (alebo blízkou) osobou, ktoré sa vyznačuje hrubším stupňom necitlivosti a bezohľadnosti s určitým trvaním. Nevyžaduje sa, aby u blízkej alebo zverenej osoby vznikli následky na zdraví, ale musí ísť o také konanie, ktoré týraná osoba pre jeho hrubosť, bezohľadnosť alebo bolestivosť pociťuje ako ťažké príkorie*“.¹² Novšiu definíciu týrania nám poskytuje už ustálená judikatúra súdov Českej republiky, ktorá pod týmto pojmom rozumie „*konanie páchatel'a, ktoré sa vyznačuje zlým nakladaním buď s blízkou osobou, alebo inou osobou, s ktorou páchatel' žije v spoločnom byte, či dome, a súčasne sa vyznačuje i určitou mierou trvalosti a dosahuje takú intenzitu, aby bolo spôsobilé vyvolať stav, ktorý pociťuje postihnutá osoba ako ťažké príkorie, resp. psychické alebo fyzické útrapy*“¹³.

Príkladom uvádzame časť skutku v odsudzujúcom rozsudku Okresného súdu Nitra, ktorým bol obvinený uznaný za vinného na tom skutkovom základe že „*od presne nezisteného dňa roku 2009 asi do novembra 2010 v byte vo X., Sídlisko G. Č. XXXX/XX v období asi od apríla 2011 do konca januára 2012 v rodinnom dome v O. X. O. Ž. č. XXX a následne od februára 2012 do 27.08.2012 v byte v obci O. X. O. Ž. Č.. XX **sústavne týral** svoju družku poškodenú W. X. tým spôsobom, že ju takmer **každý deň fyzicky napádal údermi päšťou do hlavy a celého tela, búchaním topánky po hlave poškodenej, kopal alebo hádzal po nej rôzne veci, vulgárne jej nadával, poškodená mu zo strachu nemohla oponovať a ak sa o to pokúsila, tak ju bil,***, ak mala poškodená oblečené napr. krátke nohavice, tieto jej s nožom rozrezal. Rovnako jej spôsobil fyzické utrpenie poškodenej W. X. tým

¹² R 20/1984.

¹³ TR NS Rč 3 Tdo 1160/2005 – T 832.

*spôsobom, že ju rukami chytil za šatku, ktorú mala uviazanú na krku, následne ju hodil na podlahu, po čom ju za uviazanú šatku ťahal po chodbe a prestal až po tom, čo ho poškodená úpenlivo prosila, aby prestal a prišli jej na pomoc B. L. A. a O. L.*¹⁴. Na základe uvedeného je zreteľné, že páchatel' týral blízku osobu (družku) spôsobujúc jej fyzické týranie a utrpenie údermi, bitím, kopaním, vyhrážaním, sledovaním, vyvolávaním strachu a stresu, násilnou izoláciou, ponižovaním a iným správaním, ktoré ohrozovalo jej fyzické a psychické zdravie, a tento čin páchal závažnejším spôsobom konania po dlhší čas. Páchatel' bol odsúdený za zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmeno a), písmeno b), odsek 2 písmeno d) Trestného zákona s poukazom na § 138 písmeno b) Trestného zákona.

Médiá nám často demonštrujú prípady, kedy sa rodičia dopustia obzvlášť brutálneho týrania svojho dieťaťa, pričom mu spôsobia smrť. V takýchto prípadoch sa uplatní kvalifikovaná skutková podstata trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 odsek 4 písmeno a), ktorý ustanovuje, že „*Odňatím slobody na sedem rokov až pätnásť rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 a spôsobí ním ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť*“. Toto sa uplatní len v prípade, ak páchatel' spôsobí ťažkú ujmu na zdraví alebo smrť z nedbanlivosti. Naopak, ak by sa dopustil týrania blízkej a zverenej osoby, pričom by aj úmyselne spôsobil smrť, súd by takýto prípad kvalifikoval ako súbeh trestných činov týrania blízkej a zverenej osoby a vraždy, nakoľko by súbeh nebol v tomto prípade vylúčený.

2.1 Novelizácia skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby ako zbytočná formalistická zmena v objektívnej stránke?

Z vyššie nami uvedeného je zreteľné, že novelou z roku 2016 sa vypustil pojem **týranie**, ktorý bol podľa nášho názoru ako konanie páchatel'a rozhodujúcim a právne relevantným znakom, charakterizujúcim tento trestný čin. Šamko P. konštatuje, že hneď po nadobudnutí účinnosti daného zákona sa v praxi objavili názory, že na naplnenie skutkovej podstaty už nebude nevyhnutné sústavnejšie a dlhotrvajúce konanie páchatel'a, ale postačí len jednorazové konanie napr. jedna bitka a pod. Dôvodová správa tiež neuviedla exaktný dôvod, v dôsledku ktorého bolo nevyhnutné vypustiť pojem týranie, len konštatovanie, že „*zmenu definície trestného činu týranie blízkej a zverenej osoby si vyžiadala aplikačná prax. Navrhuje sa vypustenie znaku týrania, kto-*

¹⁴ Rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 26. júna 2013, sp. zn. 4T/73/2013.

*rého preukazovanie v trestnom konaní vytvára aplikačné nejasnosti a neželanú nejednotnosť v postupe orgánov činných v trestnom konaní. Pre naplnenie znakov daného trestného činu je dostačujúce preukázanie spôsobenía fyzického utrpenia alebo psychického utrpenia jedným z konaní podľa ods. 1 písm. a) až e)*¹⁵.

Zo začiatku sa pozmenená skutková podstata javila veľmi nejednotná, a v aplikačnej praxi zavládla premisa, že vypustením pojmu týranie bude ešte viac komplikovanejšie už dosť náročné posudzovanie konania vykazujúceho znaky domáceho násillia v zmysle, ako vykladať danú skutkovú podstatu, či bude možné kvalifikovať jednotlivé jednorazové fyzické alebo psychické konanie páchatel'a ako trestný čin. Bolo by nepredstaviteľné, ako môže len „spôsobenie fyzického alebo psychického utrpenia“ zjednotiť výklad celej skutkovej podstaty a odstrániť nedostatky v praxi.

Aj napriek novele, ktorou sa formálne zmenila objektívna stránka skutkovej podstaty predmetného trestného činu, konštatujem, že v aplikačnej praxi neprišlo k žiadnym výrazným zmenám, a konanie prejavujúce sa vo forme už vyňatého týrania sa naďalej posudzuje rovnakým spôsobom. Považujeme však za nevyhnutné poukázať na nedostatky, ktoré sa prejavovali v aplikačnej praxi pred rokom 2016, nakoľko z dôvodovej správy k Zákonu číslo 397/2015 Z. z., vyplýva, že práve značné nedostatky aplikačnej praxe boli podkladom **na tak prevratnú zmenu skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby**. Ako sme mali možnosť vidieť z definície týrania podľa judikatúry, nemusí byť splnená podmienka vzniku následku na zdraví, ale postačuje len ak pôjde o konanie, ktoré poškodená osoba vníma ako **ťažké príkorie**. V praxi sa môže javiť takýto výklad ako problematický, nakoľko absentuje definícia tohto pojmu a rovnako je každý jedinec odlišný, a môže takéto konanie znášať diferentne.

V podmienkach Slovenskej republiky nie je uvedený pojem vymedzený, odhliadnuc od toho, že Najvyšší súd Slovenskej republiky definoval, že „*týranie je zlé zaobchádzanie v konkrétnom prípade s blízkou osobou (manželkou), vyznačujúce sa vyšším stupňom hrubosti a bezcitnosti a určitou trvalosťou, ktoré táto osoba pociťuje ako ťažké príkorie. Nevyžaduje sa, aby u zverenej osoby vznikli následky na zdraví (čo ako vyplýva zo skutkovej vety v konkrétnej trestnej veci naplnené kladne bolo), musí však ísť o konanie, ktoré týraná osoba pre jeho krutosť, bezohľadnosť alebo bolestivosť (fyzická alebo psychická bolesť) poci-*

¹⁵ ŠAMKO, P. *Je možné spáchať trestný čin týrania blízkej osoby bez týrania?* [online]. [cit.2020-17-11]. Dostupné na: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a435-je-mozne-spachat-trestny-cin-tyrania-blizkej-osoby-bez-tyrania>.

*túje ako ťažké príkorie. Pre naplnenie znakov tohto trestného činu treba, aby v dôsledku páchatel'ovho týrania bolo spôsobené poškodenému fyzické alebo psychické utrpenie, teda stav, vyznačujúci sa telesnými alebo duševnými bolesťami, ktoré ovplyvňujú obvyklý spôsob života týranej osoby a netrývajú celkom krátky – prechodný čas, ktorýmkoľvek konaním taxatívne uvedeným v § 208 ods. 1 písm. a) až e) Tr. Zák“.*¹⁶

V tejto súvislosti považujem za nutné pozastaviť sa nad otázkou: Koľkokrát musí byť poškodená osoba fyzicky napadnutá, v akej intenzite a v akom časovom úseku, aby mohla pociťovať ťažké príkorie? Vychádzajúc zo zhromaždených poznatkov môžeme potvrdiť, že v praxi sa vyskytujú prípady, kedy aj dlhšiu dobu pretrvávajúce fyzické týranie, ktoré má za následok len miernejšiu ujmu, už nie je možné kvalifikovať ako trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby, čo uvádzame nasledovným rozhodnutím prokurátora: „*Pre naplnenie formálnych znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb. sa vyžaduje, aby páchatel' v príčinnej súvislosti so svojim protiprávnym správaním spôsobil fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie u poškodenej osoby, z čoho plynie, že nie každé, i dlhotrvajúce kopanie, bitie či psychický stres musí automaticky viesť k vyvodu trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona č. 140/1961 Zb., ak nedošlo k predpokladanému následku – **spôsobeniu fyzického utrpenia alebo psychického utrpenia, prejavujúceho sa u poškodenej osoby syndrómom týranej osoby.** Teda v prípade, že páchatel' svojim činom nespôsobil daný následok, nemožno hovoriť o spáchaní trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby. To samozrejme nevylučuje, že poškodená osoba utrpela miernejšiu ujmu, ktorá však už nie je kvalifikačným znakom trestného činu.*“¹⁷ Rovnakým konštatovaním bolo odôvodnené uznesenie o zastavení trestného stíhania obvineného zo dňa 12. februára 2013, sp. zn. 1Pv 530/05/1105.¹⁸

¹⁶ Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. marca 2014, sp. zn. 2 Tdo 15/2014.

¹⁷ Uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava V zo dňa 22. októbra 2012, sp. zn. 1 Pv 815/05/1105.

¹⁸ Pre naplnenie formálnych znakov objektívnej stránky skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a) Trestného zákona účinného do 31.12.2005 sa vyžaduje, aby páchatel' v príčinnej súvislosti so svojim protiprávnym správaním (kopanie, bitie, ...) spôsobil fyzické utrpenie alebo psychické utrpenie u poškodenej osoby, z čoho možno vyvodit' záver, že nie každé, i dlhotrvajúce kopanie či bitie ..., nemusí automaticky viesť k vyvodu trestnoprávnej zodpovednosti za spáchanie trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 215 ods. 1 písm. a), Trestného zákona účinného do 31.12.2005, ak nedošlo k predpokladanému následku – pôsobeniu fyzického utrpenia alebo psychického utrpenia. Teda v prípade, že páchatel' svojim činom nespôsobil

V ďalšom odôvodnení uznesenia konanie páchatel'a vykazovalo *expressis verbis* znaky trestného činu týrania blízkej alebo zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona, avšak „znaleckým dokazovaním bolo zistené, že poškodená XXXXX nebola týranou ženou. Obvinený trpí paranoidnou poruchou osobnosti, ktorá sa prejavuje nedôverou voči manželke, podozrievaním, paranoidnou interpretáciou jej motívov správania a toto jeho správanie malo na poškodenú priamy vplyv, prejavujúci sa úzkosťou v určitých situáciách a udržiavaní málo vzťahov s ľuďmi. Chýbanie depresie, paniky, popierania, emočnej viazanosti, podriadenosti a materiálnej závislosti sú závažné symptómy, ktoré vyvracajú týranie u poškodenej.“¹⁹ Taktiež z ďalšieho prípadu zreteľne vyplývalo, že „*manželstvo obvineného a poškodenej bolo konfliktné a vážne narušené, pričom dochádzalo v ňom k nedorozumeniam, hádkam, vulgárnosťam a k fyzickému napádaniu, avšak toto konanie nemožno označiť za také konanie, ktoré by sa vyznačovalo takou hrubosťou, bezohľadnosťou alebo bolestivosťou, ktorú vyžaduje ust. § 208 Tr. zák., aby ho bolo možné v zmysle súdnej praxe označiť za týranie*“²⁰.

Z analýzy jednotlivých rozhodnutí prokurátorov o zastavení trestného stíhania máme za to, že v mnohých prípadoch bolo trestné stíhanie obvineného z trestného činu zločinu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona zastavené buď z dôvodu, že čin inak trestný nie je trestným činom podľa § 215 odsek 1 písmeno b) Trestného poriadku alebo bola vec postúpená podľa § 214 Trestného poriadku.

Súčasná prax sa však po účinnosti novely z roku 2016 veľmi nezmenila. Poukážeme na rozhodnutia o zastavení rozhodnutí prokurátormi v súčasnosti, teda už v zmysle novelizovanej skutkovej podstaty, kedy prokurátor uviedol, že „*týraním osoby sa rozumie také zlé zaobchádzanie, ktorým páchatel' prejavuje hrubší stupeň necitlivosti a bezohľadnosti, vyznačujúci sa určitou mierou trvalosti, prípadne aj sústavnosti. Musí ísť o konanie, ktoré blízka osoba alebo zverená osoba pre jeho intenzitu, hrubosť, bezohľadnosť alebo bolestivosť pociťuje ako ťažké príkorie. Dlhšie trvanie môže byť v niektorých prípadoch nahradené intenzitou. Za domáce násilie však nemožno považovať vzájomné násilie vo vzťahu, kedy nevzniká percepcia role a agresora a obeť, vypro-*

daný následok, nemožno hovoriť o spáchaní trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby.

¹⁹ Uznesenie Okresnej prokuratúry Poprad zo dňa 2. decembra 2013, sp. zn. 2 Pv 355/13/7706.

²⁰ Idem.

*vokované násilie, kedy je štartérom násilia provokácia druhej zúčastnenej osoby, situačné konflikty v partnerskom vzťahu.*²¹

Na základe vyššie uvedených uznesení jednotlivých prokurátorov sme vyhodnotili danú situáciu ako takú, že v súčasnej právnej úprave nájdeme mnohé nedostatky ohľadne obsahu pojmu týranie, ktoré by podľa nášho názoru malo byť explicitne definované a systematicky zaradené vo výklade pojmov v V. hlave osobitnej časti Trestného zákona. Najväčším problémom však zostáva svojvoľný výklad a subjektívny postoj orgánov činných v trestnom konaní k uvedenému pojmu. Nikde nie je uvedený ako obligatórny znak následok v podobe syndrómu týranej ženy, nakoľko judikatúra sama o sebe považuje za následok pociťovanie takého konania ako ťažké príkorie tzv. psychické alebo fyzické útrapy, ktoré však sami o sebe ešte neznamenajú hneď trvalé následky v podobe syndrómu týranej ženy. Z uvedenej judikatúry, ktorá vymedzuje pojem týranie je dané, že sa nevyžaduje, aby u týranej osoby vznikli následky na zdraví v podobe poruchy na psychickom alebo fyzickom zdraví. Je nemysliteľné, aby týraná osoba, na ktorej je páchané dlhé roky fyzické násilie, nepociťovala takéto konania ako ťažké príkorie len z dôvodu, že napr. absentujú depresie alebo pocity paniky, ktoré uviedol prokurátor vo vyššie citovanom uznesení. Máme za to, že len pociť ťažkého príkorie je dosť relevantným na to, aby bol vzatý v úvahu v korelácii s dlhodobým fyzickým násilím, alebo naopak v korelácii s krátkodobým násilím, ale silnejšej intenzity. V tejto súvislosti chceme poukázať aj na rozhodnutie, v ktorom je uvedené nasledovné „*podstatou konania páchatela, ktorým môže naplniť skutkovú podstatu trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 TZ bez ohľadu na to, ktorou z demonštratívne v tomto ustanovení uvedených foriem sa ho dopustí je vždy spôsobenie fyzického alebo psychického trpenia blízkej osobe alebo osobe, ktorá je v jeho starostlivosti zaopatovaná, dozore alebo výchove*“.²²

Ďalším problémom sa javí skutočnosť, aká pohnútká má byť relevantná na to, aby dlhodobé, resp. viacnásobné fyzické ataky boli dostatočným prejavom na to, aby konanie napĺňalo všetky znaky domáceho násilia. Našu pozornosť sme upriamili na prípad, kedy bolo vznesené obvinenie, ktoré bolo následne zrušené uznesením prokurátora s odôvodnením, že „*aj keď formálne skutok uvedený v uznesení o vznesení obvinenia vykazuje znaky skutkovej podstaty zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 odsek 1 písmeno a) Trestného*

²¹ Uznesenie Okresnej prokuratúry Nové mesto nad Váhom zo dňa 19. februára 2021, sp. zn. Pv 615/20/3304-21.

²² ZSP 44/2007.

zákona, samotné konanie vyplývajúce zo zisteného skutkového posudzovania v kontexte ďalších okolností vyvoláva dôvodné pochybnosti o dosiahnutí takej intenzity, aká je vyžadovaná pre naplnenie objektívnej stránky tohto zločinu.“ Podľa prokurátora sa bude potrebné zaoberať aj „*naplnením subjektívnej stránky tohto zločinu v konaní páchatel’a, z ktorej by vyplývala nielen úmyselnosť jeho konania, ale aj účelové iniciatívne vôľové zameranie jeho konania na týranie blízkej osoby ... Dokazovanie bude potrebné okrem iného upriamiť aj na okolnosti spáchania skutku, jeho pohnútky, príčiny a následky, ako aj všetky ďalšie skutočnosti relevantné z hľadiska trestného konania*“²³.

Na základe preskúmania značného množstva uznesení máme za to, že v prípade, ak by zákonodarca nezaviedol legislatívnu definíciu týrania, bolo by prospešné, ak by bol Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky prijatý interný predpis, ktorý by explicitne modifikoval intenzitu týrania, počet a charakter fyzických útokov, a rovnako množstvo útokov v rámci určitého obdobia v záujme toho, aby boli splnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej osoby a zverenej osoby. Na druhej strane by predmetný vnútorný predpis *de lege ferenda* mohol definovať, aké majú byť pohnútky páchatel’a a príčiny páchania násilia, aby boli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby. Predmetne uvedené aplikačné problémy majú čiastočne za následok aj pomerne vysokú latenciu zisťovania tohto trestného činu v rámci celkovej kriminality.

Záver

Absencia jednotnej definície domáceho násilia v súčasnej dobe spôsobuje výrazné problémy najmä z hľadiska rôznorodého výkladu tohto pojmu i napriek zrozumiteľnému chápaniu. Výskyt domáceho násilia je vysoký, pričom hlavný problém spočíva v určení presnej hranice, kedy sa dané konanie posudzuje ako domáce násilie, a pod aké trestné činy môžeme takéto správanie páchatel’a subsumovať.

Samostatnú skutkovú podstatu domáceho násilia v Trestnom zákone *ipso iure* nenájdeme, ale *ipso facto* je možné takéto varianty násilia páchatel’ov prostredníctvom *analógie iuris* subsumovať pod vybrané skutkové podstaty trestných činov. V zmysle absencie trestného činu domáceho násilia prichádza do úvahy len možnosť *analógie iuris*. Predmetný nedostatok je prehĺbený aj pomerne častou aplikáciou materiálneho korektívu a postúpením konania páchatel’a do priestupkového

²³ 2 Pv 804/10-8.

konania. Podľa nášho názoru sa súčasný problémový stav ešte viac umocnil Zákonom č. 397/2015 Z. z., ktorý pozmenil skutkovú podstatu trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 Trestného zákona, v rámci čoho sa vypustil pojem týranie.

V súčasnosti stále prevláda názor, že musí byť spôsobené ťažké príkorie, v niektorých prípadoch aj psychická ujma, ev. psychická porucha, a v prípade ak daný následok zo záverov znaleckého posudku nevyplýva, nevykazuje takéto konanie znaky trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby, ale len konania, ktorý by mohol byť priestupkom. Máme za to, že slovné spojenie „spôsobí fyzické alebo psychické utrpenie“ nemá v tomto zmysle právne relevantný význam, keďže mnohé odôvodnenia rozhodnutí obsahujú argumentáciu v podobe nevykazovania znakov týrania, ev. pociťovania takéhoto konania ako ťažkého príkoria. Na základe uvedeného zastávame názor, že novelou z roku 2016 vyňatý pojem „týra“ sa len nahradil slovným spojením „spôsobí fyzické alebo psychické utrpenie“, ktoré aj naďalej musí dosahovať intenzitu ťažkého príkoria, pričom sa domnievam, že aj konanie páchatel'a, ktoré je napríklad dlhodobé, ale nedosahuje takú intenzitu, môže spôsobiť poškodeniu osobe fyzické alebo psychické utrpenie.

Považujeme za nesprávne, aby sa argumentácia voči nenaplneniu zákonných znakov objektívnej stránky trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Trestného zákona vyznačovala tým, že sa poukazuje na absenciu syndrómu týranej ženy, čo ani v minulosti nebolo a predovšetkým ani v súčasnosti nie je právne relevantným. Je potrebné sa zamyslieť nad tým, či v tomto prípade zlyhal zákonodarca, keď zaviedol, podľa môjho názoru, len formalistickú zmenu, ktorá nemala taký dopad na odstránenie nedostatkov v praxi, ako sa v zmysle dôvodovej správy k Zákonu o obetiach očakávalo. Druhou možnosťou je, že zlyhala aplikačná prax, ktorá si v niektorých prípadoch nedostatočne vysvetľuje danú zmenu a vágnym spôsobom právne kvalifikuje konanie vykazujúce znaky domáceho násillia s dôrazom na obsolentný pojem „týra“.

Použitá literatúra

1. BODNÁROVÁ, B. FILADELFIOVÁ, J. Domáce násillie na Slovensku. Priebežná správa z výskumu. Bratislava: Medzinárodné stredisko pre štúdium rodiny. 2002, 122 s. ISBN 8089048064.
2. BÚTOROVÁ, Z., FILADELFIOVÁ, J. Násillie páchané na ženách ako problém verejnej politiky. Bratislava, 2005.
3. HAMRANOVÁ, D. Trestný čin domáceho násillia v zmysle nového Zákona o obetiach trestných činov. In: *Ústavnoprávne, zákonné*

- a kriminologické atribúty o obetiach trestných činov. Bratislavské právnické fórum 2018: zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie.* Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave. Právnická fakulta, 2018. s. 69-78. ISBN 978-80-7160-474-7.
4. HAMRANOVÁ, D. Týranie blízkej a zverenej osoby v zmysle aplikačných problémov v praxi. In: *Aktuálne otázky trestného práva v teórii a praxi.* Bratislava: Akadémia Policajného zboru, 2016. s. 82-90. ISBN 978-80-8054-682-3.
 5. MÁTEL, A. Domáce násilie ako sociálno-patologický jav. In: BARGEL, M., MUHLPACHR, P. et al. *Inkluze versus exkluze – dilemata sociálnej patológie.* Brno: MSD, 2010. s. 111.
 6. ŠAMKO, P. Je možné spáchať trestný čin týrania blízkej osoby bez týrania? [online]. [cit. 2020-17-11]. Dostupné na: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a435-je-mozne-spachat-trestny-cin-tyrania-blizkej-osoby-bez-tyrania>.
 7. ONDREJKOVIČ, P. a kol. *Sociálna patológia.* Veda, 2009. 577 s. ISBN 9788022410748.
 8. MAŠLANYOVÁ, D. a kol. *Trestné právo hmotné. Všeobecná a osobitná časť.* Plzeň: Aleš Čenek, 2011. 496 s. ISBN 9788073803384.

Použitie právne predpisy a judikatúra

1. Zákon číslo 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.
2. Zákon číslo 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov.
3. Zákon číslo 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.
4. Zákon číslo 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov.
5. Zákon číslo 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.
6. Zákon číslo 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov.
7. Zákon číslo 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov v znení neskorších predpisov.
8. Dôvodová správa k zákonu číslo 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov v znení neskorších predpisov.
9. Rozsudok Okresného súdu Topoľčany zo dňa 31. mája 2017, sp. zn. 2T/133/2016.
10. R 20/1984.
11. TR NS Rč 3 Tdo 1160/2005 – T 832.
12. Rozsudok Okresného súdu Nitra zo dňa 26. júna 2013, sp. zn. 4T/73/2013.

13. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 18. marca 2014, sp. zn. 2 Tdo 15/2014.
14. Uznesenie Okresnej prokuratúry Bratislava V zo dňa 22. októbra 2012, sp. zn.1 Pv 815/05/1105.
15. Uznesenie Okresnej prokuratúry Nové mesto nad Váhom zo dňa 19. februára 2021, sp. zn. Pv 615/20/3304-21.
16. Uznesenie Okresnej prokuratúry Poprad zo dňa 2. decembra 2013, sp. zn. 2 Pv 355/13/7706.
17. ZSP 44/2007.
18. 2 Pv 804/10-8.